

HỌC VIỆN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA HỒ CHÍ MINH

SENGTHAVY SENGPACHANH

**THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI
CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC
HIỆN NAY**

**TÓM TẮT LUẬN ÁN TIẾN SĨ
NGÀNH: CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC**

Mã số: 9 22 03 08

HÀ NỘI - 2023

Công trình được hoàn thành tại
Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Người hướng dẫn khoa học: **1. TS. Nguyễn Thị Hà**
2. TS. Nguyễn Văn Quyết

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Phản biện 3:

Luận án sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận án cấp Học viện họp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh.

Vào hồi giờ phút, ngày tháng năm 20

Có thể tìm hiểu luận án tại:

- Thư viện Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh;
- Thư viện Quốc gia Việt Nam.

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Thực hiện giám sát và phản biện xã hội là yêu cầu khách quan, mang tính phổ biến trong việc tổ chức, vận hành quyền lực chính trị của các nhà nước dân chủ. Nó là một trong những bộ phận cấu thành hệ thống kiểm soát quyền lực nhằm khắc phục xu hướng lạm quyền, tha hóa quyền lực; là một phần tất yếu của quá trình xây dựng nhà nước pháp quyền và thực thi dân chủ. Vì vậy, thực hiện giám sát và phản biện xã hội đã trở thành nội dung nghiên cứu của nhiều ngành khoa học khác nhau.

Qua gần 40 năm đổi mới, trên phương diện xây dựng nền dân chủ, nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào đã đạt nhiều kết quả quan trọng. Tuy nhiên, so với yêu cầu phát triển đất nước, nguyện vọng của các tầng lớp nhân dân, thì việc phát huy dân chủ cần được thực hiện tích cực hơn nữa. Trong điều kiện một Đảng cầm quyền, việc xây dựng một cơ chế cụ thể, rõ ràng, minh bạch để các tầng lớp nhân dân thông qua Mặt trận Lào xây dựng đất nước bày tỏ thẳng thắn ý kiến của mình, thực hiện giám sát và phản biện xã hội là một yêu cầu cấp thiết hiện nay.

Khi mới ra đời, Mặt trận Lào xây dựng đất nước là hình thức tổ chức liên minh giữa giai cấp công nhân, nông dân, đội ngũ trí thức và các lực lượng yêu nước có mục tiêu chung là giải phóng nhân dân các bộ tộc Lào. Ngày nay, Mặt trận Lào xây dựng đất nước được Hiến pháp và pháp luật ghi nhận là thành viên trong hệ thống chính trị, liên minh chính trị, liên hiệp tự nguyện của các tầng lớp nhân dân, là “điểm tựa” của chế độ dân chủ ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào. Mặt trận vừa đại diện cho lợi ích của các tầng lớp nhân dân, vừa là cơ sở của chính quyền dân chủ, là tổ chức dân vận của Đảng. Quyền và nhiệm vụ của Mặt trận Lào xây dựng đất nước đã được ghi nhận trong Văn kiện của Đảng Nhân dân cách mạng Lào qua các kỳ Đại hội: “được luật hóa tại Điều 9, Điều 17 và Điều 37 của Luật Mặt trận Lào Xây dựng đất nước ban hành và có hiệu lực ngày 20 tháng 7 năm 2009”.

Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước đã được các văn kiện của Đảng, pháp luật của Nhà nước quy định rõ ràng, nhưng thực tế chưa phát huy tốt trong kiểm soát quyền lực. Các hoạt động giám sát ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào chủ yếu nằm trong hoạt động thanh tra của các cơ quan quyền lực nhà nước, hoạt động kiểm tra của Đảng, Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp, làm thành hệ thống kiểm soát quyền lực từ “bên trong” hệ thống chính trị. Trong bối cảnh đó, không thể không có nguy cơ chủ quan, duy ý chí, chuyên quyền, độc đoán tiềm ẩn và có thể dẫn tới vi phạm dân chủ trong bộ máy Đảng và Nhà nước. Đây cũng là một trong những lý do khiến cho bộ máy nhà nước tồn tại nhiều vấn đề bức xúc như tham nhũng, quan liêu, cửa quyền của các cơ quan và của các công chức hành chính nhà nước. Tình trạng lãng phí ngân sách và tài nguyên quốc gia, tình trạng mất dân chủ trong một số cơ sở Đảng, vi phạm quyền của dân, gây nhiều bức xúc cho xã hội... Những tồn tại, yếu kém đó đã làm giảm sút vai trò lãnh đạo của Đảng, suy yếu hoạt động của nhà nước và mất niềm tin của nhân dân.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX Mặt trận Lào xây dựng đất nước đánh giá: “Mặt trận Lào chưa làm tốt vai trò phát huy quyền làm chủ của nhân dân, chưa đóng góp xứng đáng vào việc xây dựng chủ trương, chính sách, pháp luật; chưa tham mưu xây dựng cơ chế, cũng như chưa thực hiện tốt giám sát và phản biện xã hội”.

Là cán bộ công tác tại Mặt trận Lào Xây dựng đất nước tỉnh Bo Li Kham Xay, trong nhiều năm, bản thân tôi luôn suy nghĩ rằng làm thế nào để tăng cường hơn nữa việc thực hiện giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước nói chung, tỉnh Bo Li Kham Xay nói riêng, góp phần đảm bảo và phát huy cao quyền làm chủ của nhân dân trong việc thực hiện giám sát hoạt động của cơ quan nhà nước, đại biểu dân cử, cán bộ công chức nhà nước. Với những lý do trên, tôi lựa chọn: ***“Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay”*** làm đề tài luận án tiến sĩ chuyên ngành Chủ nghĩa xã hội khoa học của mình.

2. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu của luận án

2.1. Mục đích

Trên cơ sở nghiên cứu lý luận và đánh giá thực trạng thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước thời kỳ đổi mới, luận án đề xuất quan điểm cơ bản và giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào trong thời gian tới.

2.2. Nhiệm vụ

Để đạt được mục đích trên, luận án tập trung giải quyết những nhiệm vụ chủ yếu sau:

- Tổng quan một số công trình tiêu biểu đã công bố ở Lào và Việt Nam liên quan đến đề tài luận án;
- Phân tích làm rõ những vấn đề lý luận, yếu tố tác động đến thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay;
- Phân tích thực trạng và những vấn đề đặt ra trong thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời kỳ đổi mới;
- Đề xuất quan điểm cơ bản và giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời gian tới.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu luận án

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận án là việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay.

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Về không gian: Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước ở nước Cộng hòa dân chủ Nhân dân Lào.

Về thời gian: Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước thời kỳ đổi mới (luận án tập trung khảo sát số liệu từ năm 2010 đến nay, từ khi Luật Mặt trận Lào xây dựng đất nước được ban hành).

Nội dung: Đối với thực hiện giám sát, luận án tập trung nghiên cứu Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát: (i) Các cơ quan, tổ chức từ trung ương đến cơ sở thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước; (ii) Cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đại biểu dân cử thực hiện chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước. Đối với thực hiện phản biện xã hội, luận án tập trung nghiên cứu Mặt trận Lào xây dựng đất nước phản biện về: (i) Dự thảo chủ trương, đường lối của Đảng Nhân dân cách mạng Lào; (ii) Dự thảo chính sách, pháp luật, đề án, chương trình phát triển kinh tế - xã hội của Nhà nước Cộng hòa dân chủ Nhân dân Lào, chính quyền địa phương.

4. Cơ sở lý luận và phương pháp nghiên cứu của luận án

4.1. Cơ sở lý luận

Luận án dựa trên cơ sở lý luận của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Cay Sơn Phôm Vi Hản; đường lối, quan điểm của Đảng Nhân dân cách mạng Lào về thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

Luận án kế thừa các thành tựu khoa học của một số công trình nghiên cứu trong nước và ngoài nước có liên quan.

4.2. Phương pháp nghiên cứu

- Luận án sử dụng phương pháp luận duy vật biện chứng, duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác - Lênin và các phương pháp cụ thể như: logic và lịch sử, phân tích - tổng hợp, thống kê, khảo sát và tổng kết thực tiễn.

- Phương pháp điều tra xã hội học: Đây là phương pháp quan trọng để có được bằng chứng sát thực trong triển khai đề tài, tuy nhiên, do những hạn chế chủ quan và điều kiện nghiên cứu nên tác giả luận án lựa chọn sử dụng một số nội dung trong phương pháp này nhằm thu thập những kết quả định tính, cụ thể như sau:

(i) Thu thập, xử lý, phân tích tài liệu sẵn có trong nước và ngoài nước: để kế thừa, chọn lọc những tài liệu, kết quả các công trình nghiên cứu đã có về thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay.

(ii) Gặp gỡ, trao đổi, phỏng vấn sâu các chuyên gia lý luận và các nhà hoạt động thực tiễn có kinh nghiệm và người dân về vấn đề này.

5. Những đóng góp về khoa học của luận án

- Góp phần làm rõ thêm một số vấn đề lý luận về thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trên phương diện chính trị - xã hội;

- Góp phần làm rõ thực trạng thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay;

- Đề xuất quan điểm cơ bản, giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao hiệu quả giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời gian tới.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của luận án

6.1. Ý nghĩa lý luận

Luận án góp phần làm sáng tỏ một số vấn đề lý luận về thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay.

6.2. Ý nghĩa thực tiễn

Kết quả nghiên cứu của luận án là tài liệu tham khảo cho các hoạt động thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước từ Trung ương tới địa phương; tài liệu tham khảo phục vụ công tác nghiên cứu, giảng dạy những vấn đề có liên quan ở những cơ sở đào tạo, bồi dưỡng cán bộ nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay.

7. Kết cấu của luận án

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, luận án gồm 4 chương, 9 tiết.

Chương 1

TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1. MỘT SỐ CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TIÊU BIỂU Ở LÀO LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.1.1. Một số công trình nghiên cứu về vị trí, vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

Một số công trình tiêu biểu gần đây như: Cay Sôn Phôm Vi Hản, *“Xây dựng cơ sở vững chắc để đưa đất nước vững bước tiến lên theo con đường xã hội chủ nghĩa”*. Cay Sôn Phôm Vi Hản tại *“Đại hội lần thứ II Mặt trận Lào xây dựng đất nước năm 1987”*. Sĩ Sôm Phon Phôm Vi Hản tại *Hội nghị Ủy ban Trung ương Mặt trận Lào xây dựng đất nước lần thứ 3 khóa IV*. Sĩ Sôm Phon Phôm Vi Hản tại *“Đại hội mở rộng của Ủy ban Trung ương Mặt trận Lào xây dựng đất nước lần thứ II khóa X”*. Bun Nhăng Vo La Chít *“Cộng tác Mặt trận Lào xây dựng đất nước và các tổ chức quần chúng của Đảng nhân dân cách mạng Lào trong thời đại hiện nay”*. U Đôm Khát Ty Nhạ (2007), *“Lịch sử Mặt trận các bộ tộc thống nhất Lào”*. Ủy ban Trung ương Mặt trận Lào xây dựng đất nước (2012), *“Văn kiện Đại hội đại biểu Mặt trận Lào xây dựng đất nước lần thứ II”*...

Các công trình trên: (1) đã khái quát quá trình ra đời, những thành quả to lớn trong tổ chức và hoạt động của Mặt trận Lào xây dựng đất nước; (2) chỉ rõ được vị trí, vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong hệ thống chính trị nước Cộng hòa dân chủ nhân dân Lào; (3) đã chỉ ra những quan điểm, giải pháp chính trong đổi mới, nâng cao vị trí, vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước giai đoạn hiện nay.

1.1.2. Một số công trình nghiên cứu về giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

Một số công trình nghiên cứu về giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời gian gần đây: Sĩ pha Chan Nan Tha Vong Sa (2019), *“Phát huy vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong việc*

thực hiện giám sát đối với cán bộ, công chức, đảng viên". Chác Ka Phan trong bài "*Nâng cao giám sát, kiểm tra của Mặt trận Lào xây dựng đất nước*", Tạp chí xây dựng Đảng nhân dân cách mạng Lào số 45, 8/2019, Mặt trận Lào xây dựng đất nước, *Báo cáo công tác giám sát - kiểm tra năm 2018 và phương hướng năm 2019*, Mặt trận Lào xây dựng đất nước (2019), "*Báo cáo công tác giám sát kiểm tra năm 2019-2020*". Tạp chí Mặt trận Lào; số 33, tháng 12/2020. Ket Keo Com Ma Seng, "*Tăng cường công tác giám sát, kiểm tra của Mặt trận Lào xây dựng đất nước*". Tạp chí Mặt trận Lào; số 36, tháng 2/2021.

1.1.3. Một số công trình liên quan đến phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

Một số công trình tiêu biểu ở Lào như: Chác Ka Pha, "*Nâng cao chất lượng phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước*". Tạp chí Mặt trận Lào số 36, 2/2020. Kham Phan Vi Pha Nan, "*Cơ chế pháp lý nào cho sự hoàn thiện chức năng giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước*" Tạp chí Kiểm tra Trung ương (số 44, tháng 12/2019). Văn Phêng Sĩ No La Seng, Tạp chí Mặt trận Lào (số , tháng 11/2019); "*Phản biện xã hội và một số giải pháp phối hợp giữa Mặt trận Lào xây dựng đất nước với chính quyền để thực hiện phản biện xã hội ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào*". Kham Ma Ni Von, "*Ủy ban Mặt trận Lào xây dựng đất nước về phản biện xã hội và giám sát xã hội*". Tạp chí Mặt trận Lào, số 81, tháng 8/2020. Văn Phêng Sĩ No La Seng, "*Phản biện và giám sát xã hội*". Tạp chí kiểm tra Trung ương số 54. Năm 2020. Bùn Thông Chít Ma Ny tại "*Hội nghị công tác giám sát - kiểm tra, ngăn chặn và phòng chống tham nhũng năm 2017*"...

1.2. MỘT SỐ CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TIÊU BIỂU Ở VIỆT NAM LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN

1.2.1. Một số công trình nghiên cứu về giám sát xã hội ở Việt Nam

Một số công trình nghiên cứu về giám sát xã hội ở Việt Nam: Võ Khánh Vinh, *Giám sát thực hiện quyền lực nhà nước*. Lưu Văn Đạt, "*Tăng*

cường hoạt động giám sát của Mặt trận Tổ quốc đối với hoạt động của cơ quan nhà nước, cán bộ công chức". Tác giả Đào Trí Úc trong đề tài: "Xây dựng cơ chế pháp lý đảm bảo sự kiểm tra, giám sát của nhân dân đối với hoạt động của bộ máy Đảng, Nhà nước Việt Nam và các thiết chế trong hệ thống chính trị". Tạ Ngọc Tấn, "Giám sát xã hội như một giải pháp phòng, chống tham nhũng, lãng phí". Hoàng Thị Ngân trong nghiên cứu "Một số vấn đề về giám sát xã hội và phản biện xã hội". Trương Thị Hồng Hà, "Xây dựng cơ chế pháp lý bảo đảm cho nhân dân tham gia hoạt động giám sát và phản biện xã hội". Huỳnh Đảm, "Nâng cao vai trò giám sát của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam". Trần Ngọc Nhân, "Một số đề xuất về giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội và nhân dân". Luận án tiến sĩ luật học: "Giám sát xã hội đối với hoạt động tư pháp ở Việt Nam hiện nay" của Nguyễn Huy Phương. Trần Hậu với đề tài "Các hình thức và giải pháp thực hiện giám sát xã hội và phản biện xã hội đối với tổ chức và hoạt động của hệ thống chính trị". Trần Hậu, "Mặt trận Tổ quốc Việt Nam với vai trò giám sát và phản biện xã hội"...

Các công trình trên đã: (1) Khái quát vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thực hiện chức năng giám sát xã hội; (2) nêu được nội dung, hình thức, phạm vi, ý nghĩa của công tác giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa; (3) đánh giá những thành tựu, hạn chế trong thực hiện; (4) kinh nghiệm của Việt Nam trong thực hiện giám sát xã hội.

1.2.2. Một số công trình liên quan đến phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam

Một số công trình nghiên cứu về phản biện xã hội ở Việt Nam trong thời gian gần đây. Hoàng Văn Tuệ, "*Vấn đề phản biện xã hội với yêu cầu thực tế Việt Nam hiện nay*". Đỗ Duy Thường trong bài: "*Phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các toàn thể nhân dân trong quá trình xây dựng luật, pháp lệnh*". Trần Đăng Tuấn, "*Phương thức phản biện xã*

hội", Vũ Thị Như Hoa: *"Nâng cao chất lượng phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam hiện nay"*; Hoàng Hải, *"Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong phản biện xã hội và giám sát xây dựng Đảng"*. Vũ Ngọc Lân, *"Suy nghĩ bước đầu về vai trò phản biện xã hội của Mặt trận tổ quốc Việt Nam"*. Lê Thị Hồng Diễm, *"Thực hiện chức năng phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam"*. Phạm Xuân Hằng, *"Phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc - Một phương thức thực hành dân chủ tạo sức mạnh đoàn kết toàn dân tộc"*. Các công trình trên đã: (1) Khái quát vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thực hiện chức năng phản biện xã hội; (2) Nêu được nội dung, hình thức, phạm vi, ý nghĩa của công tác phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa; (3) Đánh giá những thành tựu, hạn chế trong thực hiện vai trò phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước; (4) Những bài học kinh nghiệm của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong thực hiện phản biện xã hội thời gian gần đây.

1.2. GIÁ TRỊ THAM KHẢO TỪ CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ VÀ NHỮNG NỘI DUNG LUẬN ÁN TẬP TRUNG NGHIÊN CỨU

1.2.1. Giá trị tham khảo của các công trình đã công bố liên quan đến đề tài luận án

Một là, các công trình đã công bố đã làm sáng tỏ nhiều vấn đề lý luận về thực hiện giám sát, phản biện xã hội; tác dụng của giám sát và phản biện xã hội trong xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, hoàn thiện hệ thống chính trị... Nhiều công trình đã nêu những bài học kinh nghiệm trong thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Đây là những bài học kinh nghiệm hữu ích cho Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay.

Hai là, một số công trình bước đầu đã nghiên cứu, đánh giá thực trạng thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời kỳ đổi mới; chỉ ra các thành tựu, hạn chế, nguyên nhân.

Ba là, một số công trình đã đề xuất những quan điểm, giải pháp nhằm nâng cao năng lực thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong giai đoạn hiện nay.

1.2.2. Những khoảng trống mà các công trình nghiên cứu chưa đề cập đến.

- Chưa có công trình nào nghiên cứu thực hiện giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời kỳ đổi mới trên phương diện chính trị - xã hội (chuyên ngành chủ nghĩa xã hội khoa học).

1.2.3. Những nội dung luận án tập trung nghiên cứu

Một là, nghiên cứu làm rõ những vấn đề lý luận về thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay;

Hai là, nghiên cứu làm rõ thực trạng của việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thời gian vừa qua; khái quát những vấn đề đang đặt ra hiện nay.

Ba là, đề xuất các quan điểm, giải pháp nhằm phát huy vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong thực hiện giám sát và phản biện xã hội giai đoạn hiện nay.

Chương 2

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN, NHỮNG YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

2.1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC

2.1.1. Một số khái niệm chủ yếu của luận án

Trong luận án này, giám sát được hiểu là: *Các hoạt động theo dõi, xem xét, đánh giá, phát hiện, kiến nghị của nhân dân (trực tiếp hoặc đại diện) đối với các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong thực thi quyền lực của bộ máy chính trị theo quy định của pháp luật*

Thực hiện giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước là tổng hợp các hoạt động theo dõi, xem xét, đánh giá, kiến nghị của nhân dân thông qua Mặt trận với các cơ quan Đảng, Nhà nước, cán bộ, công chức, viên chức, cán bộ dân cử trong việc thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước nhằm góp phần xây dựng và củng cố chính quyền nhân dân, làm cho Đảng, Nhà nước ngày càng trong sạch, vững mạnh.

Trong luận án này, phản biện xã hội được hiểu là việc nhận xét, đánh giá, nêu chính kiến, kiến nghị của chủ thể phản biện với đối tượng phản biện đối với dự thảo một hoặc một số vấn đề cụ thể nào đó nhằm làm cho dự thảo đó hoàn thiện hơn.

Thực hiện phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước là tổng hợp các hoạt động nhận xét, đánh giá, nêu chính kiến của Mặt trận với các dự thảo chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước theo quy định của pháp luật nhằm xây dựng và hoàn thiện nền dân chủ xã hội chủ nghĩa ở nước Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào hiện nay.

2.1.2. Quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Cay Sơn Phôm Vi Hản về vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong giám sát và phản biện xã hội

Quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin về vai trò của giám sát, phản biện xã hội. Mặc dù trong các tác phẩm kinh điển, C.Mác và Ph.Ăng ghen chưa đề cập cụ thể đến vai trò của của một tổ chức chính trị - xã hội tại một quốc gia cụ thể nào trong thực hiện chức năng, giám sát và phản biện xã hội, nhưng các ông đã nói đến vai trò của nhân dân trong giám sát hoạt động của bộ máy nhà nước. Từ chỗ từng người dân thực hiện vai trò giám sát, phản biện hoạt động bộ máy nhà nước. Khi giai cấp công nhân giành được chính quyền, ngoài các tổ chức chính trị, nhân dân có thêm các tổ chức đại diện của mình, đó là các tổ chức chính trị - xã hội.

Tư tưởng Cay sơn Phôm Vi Hản về vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong giám sát và phản biện xã hội. Mặt trận Lào xây dựng đất nước là nơi tổ chức, tập trung đoàn kết và khuyến khích nhân dân các dân tộc, trong xã hội và tôn giáo, thực hiện tình đoàn kết giữa các dân tộc với nhau, tăng cường truyền thống yêu nước, bồi dưỡng ý thức đất nước thống nhất, dân vận nhân dân các tầng lớp người trong nước và họ hàng Lào ở nước ngoài phải ra thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, phá vỡ âm mưu chia rẽ của kẻ thù.

2.1.3. Đối tượng, phạm vi, nội dung, hình thức giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

2.1.3.1. Đối tượng, phạm vi, nội dung, hình thức, mục tiêu giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Đối tượng giám sát: (1) Các cơ quan, tổ chức từ trung ương đến cơ sở. Các cơ quan, tổ chức này gồm cơ quan, tổ chức của Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị xã hội. (2) Cán bộ, đảng viên, đại biểu dân cử, công chức, viên chức nhà nước. Như vậy, đối tượng giám sát của Mặt trận Lào xây dựng đất nước rất rộng.

Phạm vi giám sát: đối với các cơ quan, tổ chức: việc thực hiện các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước (trừ những vấn đề thuộc bí mật quốc gia) phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của mình. Phạm vi giám sát đối với cá nhân: gồm cán bộ, đảng viên, đại biểu dân cử, công chức viên chức nhà nước ở nơi công tác và nơi cư trú

Nội dung giám sát: "việc thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước (trừ những vấn đề thuộc bí mật quốc gia) của các cơ quan, tổ chức và cá nhân".

Hình thức, phương pháp giám sát: (1) Hàng năm căn cứ vào tình hình thực tế, Mặt trận Lào xây dựng đất nước xây dựng chương trình, kế hoạch giám sát báo cáo cấp uỷ, chính quyền cùng cấp trước khi triển khai thực hiện. Khi cần thiết, có thể thực hiện giám sát ngoài kế hoạch. Chương

trình, kế hoạch giám sát được thống nhất với cơ quan quản lý nhà nước liên quan để hỗ trợ triển khai, bảo đảm giám sát thiết thực, đúng thực tế, có tác động tốt với đời sống chính trị, xã hội và nhân dân. (2) Mặt trận Lào xây dựng đất nước tiếp thu ý kiến phản ánh của các thành viên Mặt trận, ý kiến của nhân dân, ý kiến của các chuyên gia và tổ chức khảo sát thực tế để có cơ sở kiến nghị với các cơ quan Đảng, Nhà nước, cấp uỷ, chính quyền cùng cấp. (3) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát thông qua việc thực hiện các văn bản quy phạm pháp luật về dân chủ ở cơ sở, hoạt động của Ban thành tra nhân dân, Ban giám sát đầu tư của cộng đồng. (4) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát thông qua nghiên cứu văn bản, tài liệu, báo cáo của các cơ quan, tổ chức, đơn thư khiếu nại, tố cáo, phản ánh, kiến nghị của các tổ chức, cá nhân gửi Mặt trận và qua phản ánh của các phương tiện thông tin đại chúng. (5) Mặt trận Lào xây dựng đất nước tham gia các hoạt động giám sát do các cơ quan dân cử đề nghị. Cơ quan dân cử ở trung ương là Quốc hội, ở địa phương là Hội đồng nhân dân các cấp.

Mục tiêu của giám sát: Giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước nhằm góp phần xây dựng và thực hiện đúng các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, các chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế, xã hội, văn hoá, quốc phòng, an ninh, đối ngoại; kịp thời phát hiện những sai sót, khuyết điểm, yếu kém từ đó kiến nghị những giải pháp nhằm sửa đổi, bổ sung các chính sách cho phù hợp; phát hiện, phổ biến những nhân tố mới, những mặt tích cực; phát huy quyền làm chủ của nhân dân, góp phần xây dựng Đảng, Nhà nước trong sạch, vững mạnh.

2.2.2. Đối tượng, phạm vi, nội dung, hình thức, mục tiêu phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Đối tượng phản biện xã hội: các văn bản dự thảo về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật, các quy hoạch, kế hoạch, chương trình, dự án phát triển kinh tế, văn hoá, xã hội của Nhà nước (trừ

những vấn đề thuộc về bó mật quốc gia) phù hợp với chức năng, nhiệm vụ của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

Phạm vi phản biện xã hội: Mặt trận Lào xây dựng đất nước chủ trì phản biện xã hội đối với các văn bản dự thảo về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Nội dung của phản biện xã hội: (1) Sự cần thiết, tính cấp thiết của văn bản dự thảo; (2) Sự phù hợp của văn bản dự thảo với chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; thực tiễn của đơn vị, địa phương; (3) Tính đúng đắn, khoa học, phù hợp với thực tiễn đời sống xã hội và tính khả thi của văn bản dự thảo; (4) Dự báo tác động, hiệu quả về kinh tế, chính trị, xã hội, văn hoá, quốc phòng, an ninh, đối ngoại của văn bản dự thảo.

Phương pháp phản biện xã hội: (1) Tổ chức hội nghị các cơ quan lãnh đạo trực thuộc Ủy ban Mặt trận Lào xây dựng đất nước; (2) Tổ chức lấy ý kiến phản biện (thông qua tổ chức, cá nhân, thành viên Mặt trận) trong hệ thống mặt trận hoặc gửi văn bản dự thảo đến các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan để lấy ý kiến phản biện; (3) Khi cần thiết, tổ chức đối thoại trực tiếp giữa chủ thể phản biện (Mặt trận) với các cơ quan, tổ chức có văn bản dự thảo được phản biện.

Mục đích của phản biện xã hội: nhằm phát hiện những nội dung còn thiếu, chưa sát, chưa đúng, chưa phù hợp trong các văn bản dự thảo của các cơ quan Đảng, Nhà nước; kiến nghị những nội dung thiết thực, góp phần bảo đảm tính đúng đắn, phù hợp với thực tiễn đời sống xã hội và tính hiệu quả trong việc hoạch định chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của nhà nước; bảo đảm quyền và lợi ích hợp pháp của nhân dân; phát huy dân chủ, tăng cường đồng thuận xã hội.

2.3. NHỮNG YẾU TỐ TÁC ĐỘNG ĐẾN THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

2.3.1. Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong hệ thống chính trị nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào

Một là, Mặt trận Lào xây dựng đất nước là một bộ phận trong hệ thống chính trị của nước Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào.

Hai là, Mặt trận Lào xây dựng đất nước có vai trò bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân.

2.2.2. Những yếu tố tác động đến thực hiện chức năng giám sát, phản biện xã hội của mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Một là, trình độ phát triển kinh tế - xã hội.

Thứ hai, môi trường dân chủ, mức độ hoàn thiện của hệ thống pháp luật quy định chức năng giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận.

Thứ ba, yếu tố lịch sử, truyền thống văn hóa dân tộc.

Chương 3

THỰC TRẠNG THỰC HIỆN GIÁM SÁT, PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY VÀ NHỮNG VẤN ĐỀ ĐẶT RA

3.1. THỰC TRẠNG GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

3.1.1. Thực trạng giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

3.1.1.1. Những kết quả đạt được chủ yếu

Một là, giám sát các cơ quan, tổ chức trong việc thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước: (1) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát việc thực hiện chủ trương không tổ chức hội đồng nhân dân quận, huyện, phường. (2) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát việc thực hiện Pháp lệnh thực hiện dân chủ cơ sở. (3) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát đầu tư của cộng đồng. (4) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát việc tổ chức lấy phiếu tín nhiệm các chức danh chủ chốt. (5) Mặt trận Lào xây dựng đất nước giám sát việc thực hiện Luật phòng, chống tham nhũng.

Hai là, giám sát cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đại biểu dân cử: (1) Giám sát việc tu dưỡng, rèn luyện đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. (2) Giám sát trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên nơi cư trú. (3) Giám sát cán bộ, đảng viên giữ mối liên hệ với tổ chức đảng và nhân dân nơi cư trú.

3.1.1.2. Một số tồn tại, hạn chế trong thực hiện giám sát của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Một là, chất lượng giám sát xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước chưa cao, chưa toàn diện.

Hai là, hình thức giám sát xã hội của Mặt trận còn đơn điệu.

3.1.2. Thực trạng phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

3.1.2.1. Những kết quả đạt được chủ yếu

Một là, Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện phản biện xã hội với dự thảo các chủ trương, đường lối của Đảng nhân dân cách mạng Lào.

Hai là, Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện phản biện xã hội với dự thảo chính sách, pháp luật, đề án, chương trình của Nhà nước.

3.1.2.2. Một số hạn chế trong phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Một là, hiệu quả phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước chưa cao, chưa đáp ứng được yêu cầu, nguyện vọng của nhân dân. Một số nơi, hoạt động phản biện còn mang tính hình thức, theo kiểu “lựa chiều”, phản biện theo ý của người lãnh đạo hay người có thẩm quyền. Một bộ phận cán bộ Mặt trận và các cộng tác viên tham gia phản biện xã hội còn có tâm lý e ngại, cho rằng phản biện là việc “đụng chạm”, phức tạp, sợ liên lụy đến cá nhân và cơ quan, tổ chức của mình.

Hai là, hình thức phản biện chưa đa dạng, phong phú. Sự phối hợp giữa các bộ phận trong Mặt trận thực hiện vai trò phản biện chưa tốt. Tại một số cơ quan, đơn vị, địa phương, các cấp chính quyền chưa thường

xuyên chỉ đạo, đôn đốc các cơ quan chuyên môn trong việc phối hợp với Mặt trận Lào xây dựng đất nước và các đoàn thể cùng cấp; Năng lực nhận thức của các cá nhân không đồng đều, tầm nhìn thường hạn hẹp.

3.2. MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA TRONG GIÁM SÁT, PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

3.2.1. Nhận thức của một số cấp uỷ, chính quyền và người dân về vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước còn hạn chế

(1) Về phía chủ thể phản biện, một số thành viên của Mặt trận, các Hội đồng tư vấn chưa phát huy hết tinh thần trách nhiệm khi thực hiện chức năng, nhiệm vụ được Đảng nhân dân giao phó. Còn có trường hợp lảng tránh công việc khi được phân công làm nhiệm vụ giám sát, phản biện do sợ trách nhiệm, ngại va chạm.

(2) Về phía các cơ quan chịu sự giám sát và phản biện xã hội, có không ít cơ quan, đơn vị là đối tượng giám sát và phản biện xã hội chưa nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của thực hiện giám sát và phản biện xã hội

(3) Một số cấp uỷ, chưa quan tâm công tác lãnh đạo, chỉ đạo việc giám sát, phản biện, tiếp thu ý kiến của đối tượng phản biện. Trong quá trình tiến hành thực hiện giám sát, một số đơn vị chịu sự giám sát và phản biện xã hội còn chưa cầu thị, thiếu sự hợp tác với các ý kiến góp ý; chưa kịp thời thực hiện hoặc không thực hiện kiến nghị của Đoàn giám sát và phản biện xã hội.

(4) Về phía các cơ quan trong hệ thống chính trị, nhận thức chưa đầy đủ về vai trò, vị trí của công tác giám sát, phản biện xã hội. Biểu hiện, trước hết, các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị còn chưa coi trọng đúng mức vị trí của Mặt trận.

3.2.2. Một số quy định về giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận chưa rõ, chưa khoa học

(1) Mâu thuẫn nguyên tắc Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý với vai trò phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước. Vì, theo quy

định trong Hiến pháp nước Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào, toàn bộ hoạt động của Mặt trận Lào xây dựng đất nước đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào, do vậy tất cả các chương trình, kế hoạch thực hiện giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước đều phải được cấp uỷ cùng cấp thông qua. Ở đây đặt ra vấn đề, liệu có đảm bảo tính quan quan không khi một cơ quan chịu sự lãnh đạo thực hiện giám sát, phản biện cơ quan lãnh đạo mình. Đảng lãnh đạo Mặt trận, quyết định công tác của Mặt trận, Mặt trận phản biện các chủ trương của Đảng.

(2) Chưa có quy định cụ thể về giá trị, hiệu lực chính trị, pháp lý các ý kiến phản biện của Mặt trận với các chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

3.2.3. Tổ chức bộ máy, năng lực hoạt động của đội ngũ cán bộ Mặt trận chưa đáp ứng được yêu cầu

(1) Quy định biên chế với cán bộ Mặt trận có mặt chưa phù hợp.

(2) Kỹ năng thực hiện giám sát, phản biện của cán bộ Mặt trận cũng là một khâu yếu hiện nay, đặc biệt là ở địa phương, nơi số lượng cán bộ Mặt trận còn ít, trình độ hạn chế, nhất là kiến thức pháp luật, được luân chuyển từ nhiều ngành khác nhau, còn thiếu kinh nghiệm thực hiện giám sát.

(3) Công tác bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn nghiệp vụ, kỹ năng phân tích, tổng hợp, tham mưu, phục vụ cho đội ngũ chuyên viên Văn phòng chưa được Ủy ban Mặt trận (Ban Công tác đại biểu), Chính phủ (Bộ Nội vụ) quan tâm thực hiện.

(3) Chế độ đãi ngộ với cán bộ Mặt trận Lào xây dựng đất nước nói chung, cán bộ thực hiện giám sát và phản biện xã hội có mặt chưa phù hợp.

Chương 4

QUAN ĐIỂM CƠ BẢN VÀ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

4.1. MỘT SỐ QUAN ĐIỂM CƠ BẢN NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

4.1.1. Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước phải đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Nhân dân cách mạng Lào, trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật

4.1.2. Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước góp phần bảo vệ thành quả cách mạng, chế độ chính trị nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay

4.1.3. Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước nhằm bảo đảm và phát huy quyền làm chủ của nhân dân

4.1.4. Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước phải gắn với công tác xây dựng chính đôn Đảng và hệ thống chính trị

4.2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NÂNG CAO HIỆU QUẢ THỰC HIỆN GIÁM SÁT VÀ PHẢN BIỆN XÃ HỘI CỦA MẶT TRẬN LÀO XÂY DỰNG ĐẤT NƯỚC HIỆN NAY

4.2.1. **Nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, các tầng lớp nhân dân về vai trò giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay**

Một là, các cấp ủy Đảng cần thật sự coi trọng vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước, tạo điều kiện thuận lợi để Mặt trận thực hiện nhiệm vụ giám sát và phản biện xã hội.

(1). Tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền tư tưởng Cay Sỏn Phỏm Vi Hỏn, đường lối của Đảng Nhân dân cách mạng Lào và chính sách của Nhà nước Cộng hòa Dân Chủ Nhân dân Lào trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn

dân tộc. Trong đó, phải tạo sự chuyển biến mới trong nhận thức về vai trò của Mặt trận trong công tác vận động, tập hợp, đại đoàn kết nhân dân, Mặt trận Lào xây dựng đất nước góp phần cao chất lượng, hiệu quả giám sát và phản biện xã hội.

(2). Tiếp tục xây dựng Đảng Nhân dân cách mạng Lào, chính quyền và hệ thống chính trị trong sạch vững mạnh, phát huy dân chủ trong đời sống xã hội trên cả nước để tạo điều kiện cho Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện tốt chất lượng có hiệu quả về thực hiện giám sát và phản biện xã hội.

(3). Đa dạng hoá các hình thức tập hợp, vận động nhân dân để tạo ra sự đồng thuận xã hội trên cơ sở quán triệt sâu sắc chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và nhà nước thắt chặt mối quan hệ gắn bó máu thịt giữa các tầng lớp nhân dân với hệ thống chính trị và tạo điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

(4). Đẩy mạnh phong trào thi đua yêu nước và phát huy sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc để đất nước Lào phát triển nhanh, bền vững, đưa đất nước thoát khỏi tình trạng nước giảm nghèo trong năm 2020, từng bước nâng cao đời sống toàn dân và tạo điều kiện cho hoạt động giám sát và phản biện xã hội của nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào.

Hai là, các cấp chính quyền cần phải thực hiện nghiêm túc, đầy đủ các quy định của pháp luật về vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước. Một số giải pháp cụ thể

(1). Chính quyền các cấp cần phải chủ động thông báo và đề nghị Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện việc giám sát và phản biện đối với dự án, đề án thẩm quyền xây dựng, ban hành của cơ quan, tổ chức mình;

(2). Cần có cơ chế tiếp thu ý kiến phản biện một cách minh bạch hơn. Giám sát và phản biện là vấn đề liên quan trực tiếp đến cơ quan và cá nhân đại diện quyền lực.

(3). Nâng cao nhận thức của người đứng đầu các cơ quan, tổ chức trong thực hiện giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

Ba là, bản thân cán bộ Mặt trận tự nâng cao nhận thức về vai trò giám sát, phản biện xã hội của mình.

(1), Thực tế thời gian qua đã có một số ít các cấp Mặt trận Lào có những nhận thức chưa đầy đủ về nhiệm vụ của mình trong việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội.

(2), Từ trung ương tới địa phương các cấp Mặt trận Lào xây dựng đất nước cần nhận thức được tầm quan trọng và yêu cầu cấp thiết của việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội đối với hiện nay.

Bốn là, nâng cao nhận thức của các tầng lớp nhân dân.

(1) Nâng cao công tác tuyên truyền, làm cho nhân dân thấy được vị trí, vai trò của Mặt trận Lào xây dựng đất nước từ đó nhân dân quan tâm đến việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội, nhân dân tích cực tham gia vào hoạt động thực hiện giám sát và phản biện xã hội.

(2) Đổi mới và nâng cao hiệu quả việc tổ chức quán triệt các chỉ thị, quyết của Đảng và Nhà nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào phù hợp với mọi tầng lớp nhân dân.

(3) Nâng cao nhận thức của nhân dân về tầm quan trọng của giám sát và phản biện xã hội với Đảng và Nhà nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào nói chung và các cơ quan dân cử nói riêng.

(4) Tăng cường công tác giáo dục tính tích cực chính trị cho công dân trong việc tham gia ý kiến vào các vấn đề trọng đại của đất nước, tránh tình trạng thụ động, bàng quang chính trị.

4.2.2. Xây dựng, hoàn thiện hệ thống các quy định về giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Thứ nhất, xây dựng, hoàn thiện hệ thống các quy định của Đảng Nhân dân cách mạng Lào về vai trò giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

Thứ hai, xây dựng, hoàn thiện các hệ thống pháp luật quy định vai trò giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước

Thứ ba, xây dựng cơ chế tự chủ về tổ chức và tài chính để tăng cường tính độc lập của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội

4.2.3. Đổi mới tổ chức, nâng cao năng lực giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Thứ nhất, củng cố, nâng cao chất lượng của các Hội đồng tư vấn, xây dựng đội ngũ cộng tác viên.

Thứ hai, tăng cường đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho các thành viên của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

Thứ ba, xây dựng cơ chế phối hợp, thống nhất hành động với các tổ chức thành viên của Mặt trận, các chủ thể có chức năng kiểm tra, giám sát khác trong việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội.

4.2.4. Nâng cao điều kiện, đảm bảo cho việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước hiện nay

Thứ nhất, đẩy mạnh phát triển kinh tế - xã hội tạo cơ sở vật chất vững chắc cho thực hiện giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước.

Thứ hai, nâng cao dân trí, văn hóa dân chủ cho cán bộ, đảng viên, các tầng lớp nhân dân.

KẾT LUẬN

Giám sát, phản biện xã hội là một trong nhiệm vụ trọng tâm của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong giai đoạn hiện nay. Hoạt động này vừa phát huy được quyền làm chủ của nhân dân góp phần hạn chế các thiếu sót trong quá trình hoạch định và thực hiện chủ trương, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng, Nhà nước.

Tại nước Cộng hoà dân chủ nhân dân Lào, đã có một số công trình nghiên cứu về việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước. Các công trình rất đa dạng, phong phú từ các đề án tổng kết của các cơ quan Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội; các công trình nghiên cứu của các nhà khoa học, thông qua đó đã làm rõ được những nội dung chủ yếu sau: chủ thể, đối tượng, nội dung, phạm

vi, hình thức, các điều kiện để thực hiện tốt vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước. Đây là quá trình tổng kết thực tiễn nhằm phát triển lý luận về phát huy dân chủ xã hội chủ nghĩa trong điều kiện một đảng cầm quyền.

Trong điều kiện duy nhất một đảng cầm quyền, Mặt trận Lào xây dựng đất nước với vai trò là tổ chức đại diện cho quyền lực xã hội thực hiện giám sát và phản biện xã hội nhằm ngăn ngừa nguy cơ độc quyền, chủ quan, tha hoá của các cơ quan Đảng, Nhà nước, đội ngũ cán bộ, công chức đại biểu dân cử. Mặt trận Lào xây dựng đất nước đã trở thành một phần tất yếu của chế độ dân chủ xã hội chủ nghĩa ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào. Thực hiện giám sát và phản biện xã hội của Mặt trận Lào xây dựng đất nước nói riêng, của nhân dân nói chung làm thành hệ thống giám sát ngoài nhà nước, mang tính chất nhân dân.

Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện giám sát và phản biện xã hội, đã khơi dậy và phát huy được ý thức dân chủ của nhân dân, quan tâm và tích cực tham gia công việc nhà nước, đây là sự quan tâm của nhân dân đến chính trị, một yếu tố quan trọng của việc xây dựng nhà nước pháp quyền và nền dân chủ xã hội chủ nghĩa. Qua thực hiện giám sát và phản biện xã hội, nhân dân ý thức được quyền và nghĩa vụ của mình, đã thấy được những hành vi vi phạm pháp luật của cán bộ, công chức, đảng viên và cơ quan nhà nước.

Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện giám sát và phản biện xã hội đã góp phần tích cực vào công tác xây dựng Đảng, và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh. Hoạt động phản biện giúp cho các chủ trương của Đảng, các chính sách, pháp luật của Nhà nước, các chương trình, đề án, dự án của chính quyền các cấp tránh được những thiếu sót, sơ xuất không phù hợp với thực tiễn. Điều này làm cho pháp luật, chính sách đi vào cuộc sống hiệu quả hơn. Hoạt động giám sát giúp cho các cơ quan Nhà nước, cán bộ, công chức, đảng viên và cán bộ dân cử có ý thức chấp hành pháp luật và ý thức tự giác rèn luyện tốt hơn.

Thông quan thực hiện giám sát và phản biện xã hội, uy tín của Mặt trận ngày càng nâng cao. Mặt trận Lào xây dựng đất nước ngày càng khẳng định được vị trí, vai trò thực tế của mình trong hệ thống chính trị và trong đời sống xã hội. Thực hiện tốt giám sát và phản biện xã hội, Mặt trận Lào xây dựng đất nước càng có uy tín và điều kiện mở rộng khối đại đoàn kết dân tộc, xây dựng sự đồng thuận xã hội. Qua thực tiễn thực hiện giám sát và phản biện xã hội, cán bộ Mặt trận các cấp được tôi luyện thêm về bản lĩnh chính trị, được rèn luyện thêm về kiến thức, kỹ năng hoạt động, được Đảng, Nhà nước, Nhân dân ngày càng tin tưởng.

Thực hiện giám sát và phản biện xã hội là một vấn đề lớn, liên quan trực tiếp đến việc phát huy vai trò làm chủ của các tầng lớp nhân dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào hiện nay. Những nội dung đã trình bày trong luận án là những vấn đề cơ bản và cấp thiết của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong việc thực hiện chức năng giám sát và phản biện xã hội. Tuy vấn đề rất quan trọng nhưng cũng chỉ là một nội dung nhằm nghiên cứu sự tham gia của Mặt trận Lào xây dựng đất nước vào quá trình dân chủ hóa đời sống xã hội ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào. Những kết quả nghiên cứu mới chỉ được kiểm chứng phần nào trong thực tiễn hoạt động của Mặt trận Lào xây dựng đất nước và cần có thêm thời gian để thử nghiệm. Vì vậy, hoạt động của Mặt trận Lào xây dựng đất nước trong việc thực hiện giám sát và phản biện xã hội cũng sẽ là đề tài cần tiếp tục nghiên cứu ở nhiều góc độ khác nhau và đối với các chủ thể chính trị - xã hội khác ở nước Cộng hòa Dân chủ Nhân dân Lào.

DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC CỦA TÁC GIẢ

1. Sengthavy Sengphachanh (2021), “The Lao Front for National Construction conducts supervision and social criticism”, *Political theory*, (628), p.65-72.
2. Sengthavy Sengphachanh (2021), “Công tác kiểm tra, giám sát của Mặt trận Lào xây dựng đất nước thời kỳ đổi mới”, *Tạp chí Chủ nghĩa xã hội lý luận và thực tiễn*, (5), tr.65-70.
3. Sengthavy Sengphachanh (2021), “Mặt trận Lào xây dựng đất nước thực hiện giám sát và phản biện xã hội”, *Tạp chí Lý luận chính trị*, (Số chuyên đề), tr.153-158.